

*ΘΕΩΡΙΑ

1) ΒΑΣΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΟΝΙΣΜΟΥ

1. Όταν η λήγουσα είναι μακρόχρονη, δεν τονίζεται η προπαραλήγουσα (π.χ άνθρωπου, βιβλιαρίου και ΟΧΙ άνθρωπου, βιβλιάρου).
2. Μια μακρά συλλαβή μπροστά από μία άλλη μακρά συλλαβή, όταν τονίζεται παίρνει οξεία – ή αλλιώς: μακρό προ μακρού οξύνεται (π.χ μνήμη, κόμη).
3. Μια μακρά συλλαβή μπροστά από μία βραχεία συλλαβή, όταν τονίζεται παίρνει περισπωμένη – ή αλλιώς: μακρό προ βραχέος περισπάται (π.χ μήκος, χῶρος).
4. Η προπαραλήγουσα όταν τονίζεται παίρνει πάντα οξεία (π.χ ἄτομον, ἄνθρωπος).
5. Μια βραχύχρονη συλλαβή όταν τονίζεται παίρνει πάντα οξεία (π.χ τόμος, βέλος).
6. Τα αρσενικά και θηλυκά ουσιαστικά έχουν το –α της λήγουσας μακρόχρονο, γι' αυτό στην παραλήγουσα βάζουμε οξεία (π.χ γυναίκα, πείνα, χειμώνας).
7. Τα ουδέτερα ουσιαστικά έχουν το –α της λήγουσας βραχύχρονο, γι' αυτό στην μακρόχρονη παραλήγουσα βάζουμε περισπωμένη (π.χ δῶρα, χρῶμα, σχολεῖα).
8. Το α,ι,υ στην παραλήγουσα των ονομάτων είναι βραχύχρονα και γι' αυτό θέλουν οξεία (π.χ διάκος, λίθος, λάθος, χύμα, σύκο).

Πνεύματα

1. Οι περισσότερες λέξεις που ξεκινούν με φωνήεν ή δίφθογγο παίρνουν **ψιλή**.
2. Το ρ και το υ στην αρχή των λέξεων παίρνουν **δασεία** (π.χ υγιαίνω, ρήτωρ).
3. Τα άρθρα και οι άτονες λέξεις παίρνουν **δασεία** (π.χ ό, οί, ώς).
4. Όλες οι αναφορικές αντωνυμίες παίρνουν δασεία (π.χ ὅποιος, ὅσος).
5. Οι λέξεις που στις ξένες γλώσσες ξεκινούν με το γράμμα **h**, στην α.ε παίρνουν **δασεία** (π.χ Ἕλλην, ἥρωσ).

**ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΤΟΝΙΣΜΟΥ

1) Να τονίσετε τις λέξεις και να βάλετε το σωστό πνεύμα.

μηκος, λογων, σωτηριος, υβρις, ρωμη, ανθρωπων, γαυρος, περιβολος, ρητωρ, ψηφος, τροπος, αδικον, κηπος, νησου, χωροι, παιδες, πλουτος, πονων, διαμετρου, οινος, χειμωνων, Ελλην.

4) Να τονίσετε τις αποφθεγματικές φράσεις.

α. σπευδε βραδεως.

β. γνωθι σαυτον .

γ. θνησκε υπερ πατριδος .

δ. πλουτος ουδεν, αρετη πρωτον και μεγαιστον.

ε. εισι μητρι παιδες αγκυραι βιου .

στ. μηδενα προ του τελους μακάριζε.

**ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΣΤΗ Β' ΚΛΙΣΗ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ

1) Να γράψετε τις πλάγιες πτώσεις και στους δύο αριθμούς των ουσιαστικών.

ὁ ταῦρος:

ὁ ποταμός:

ἡ νῆσος:

ἡ ὁδός:

τό δῶρον:

τό μυστήριον:

ὁ λίθος:

ἡ κάμηλος:

ἡ ἄμπελος:

τό ἔλατον:

2) Να γράψετε τον τύπο που σας ζητείται σε κάθε ουσιαστικό.

τὸ μυστήριον : δοτική ενικού->

ἡ ἄμπελος : γενική ενικού->

ὁ μόλυβδος : κλητική ενικού->

ὁ καρκίνος : δοτική πληθυντικού->

ἡ διάλεκτος : δοτική ενικού->

ἡ βάσανος : αιτιατική πληθυντικού->

ὁ κίνδυνος : δοτική ενικού->

τὸ μῦρον : αιτιατική πληθυντικού->

ἡ πλίνθος : αιτιατική πληθυντικού->

ὁ μάγος : κλητική ενικού->

ὁ λίθος : γενική πληθυντικού

**ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ Α'ΚΛΙΣΗ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ

1) Να γράψετε τις πλάγιες πτώσεις των ουσιαστικών που ακολουθούν και στους δύο αριθμούς:

- ὁ ποιητής:
- ὁ μανδύας:
- ὁ πολίτης:
- ὁ τραυματίας:
- ἡ γλῶσσα:
- ἡ τιμή:
- ἡ ἀνδρεία:

- ή ψυχή:
- ό νεανίας:
- ή βασίλισσα:
- ή ώρα:

2) Να μεταφέρετε τα ουσιαστικά στην ίδια πτώση, στον άλλο αριθμό.

- τούς θεατάς->
- τῶ στρατιώτη->
- τοῦ νεανίου->
- αἱ ὄραι->
- τῶν μαζῶν->
- τοῖς πολίταις->
- τῆς ἀλήθειας->
- τῇ τραπέζῃ->
- οἱ ταμίαι (κλητ.)->
- τῶν ἐργατῶν->
- τόν ἀθλητήν->

*ΘΕΩΡΙΑ

Ενεργητική φωνή: λύω (ρήμα φωνηεντόληκτο)

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ	ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	ΑΟΡΙΣΤΟΣ	ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ	ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ
λύω	ἔλυον	λύσω	ἔλυσα	λέλυκα	ἐλελύκειν
λύεις	ἔλυες	λύσεις	ἔλυσας	λέλυκας	ἐλελύκεις
λύει	ἔλυε	λύσει	ἔλυσε	λέλυκε	ἐλελύκει
λύομεν	ἐλύομεν	λύσομεν	ἐλύσαμεν	λελύκαμεν	ἐλελύκεμεν
λύετε	ἐλύετε	λύσετε	ἐλύσατε	λελύκατε	ἐλελύκετε
λύουσι	ἔλυον	λύσουσι	ἔλυσαν	λελύκασι	ἐλελύκεσαν

Απαρέμφατα

Μετοχές

ΕΝ: λύειν

λύων, λύουσα, λῦον

ΜΕΛΛ: λύσειν

λύσων, λύσουσα, λῦσον

ΑΟΡ: λῦσαι

λύσας, λύσασα, λῦσαν

ΠΡΚ: λελυκέναι

λελυκώς, λελυκυῖα, λελυκός

**ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ ΤΩΝ
 ΦΩΝΗΕΝΤΟΛΗΚΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

1) Να κάνετε χρονική αντικατάσταση.

ΕΝΕΣΤ.	ΠΑΡΑΤ.	ΜΕΛΛ.	ΑΟΡΙΣΤ.	ΠΑΡΑΚ.	ΥΠΕΡ.
τοξεύομεν					
	ἐπαίδευες				
			ἐβουλεύσατε		5
		φυτεύσουσι			
θύσουσι					
				κεκέλευκε	
					ἐκεχορεύκεμεν
			ἔφυσαν		
φονεύει					

2) Να μεταφέρετε τα ρήματα στο ίδιο πρόσωπο του άλλου αριθμού.

κελεύουσι->....., θεραπεύετε->....., φονεύσεις->.....

βασιλεύω->....., ἐφυτεύσαμεν->....., φύσομεν->.....

πεπαίδευκας->....., τετόξευκε->....., ἐχόρευσας->.....

ἔθυσαν->....., ἐβεβουλεύκεις->....., ἤκουον->.....

*ΘΕΩΡΙΑ

Μέση φωνή: λύομαι (ρήμα φωνηεντόληκτο)

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ	ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	ΑΟΡΙΣΤΟΣ	ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ	ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ
λύομαι	έλύομην	λύσομαι	έλυσάμην	λέλυμαι	έλελύμην
λύει (η)	έλυσεν	λύσει (η)	έλυσεν	λέλυται	έλελυτο
λύεται	έλυετο	λύσεται	έλυσαντο	λέλυται	έλελυτο
λύομεθα	έλύομεθα	λυσόμεθα	έλυσάμεθα	λελύμεθα	έλελύμεθα
λύεσθε	έλυσεσθε	λύσεσθε	έλυσασθε	λέλυσθε	έλελυσθε
λύονται	έλύνοντο	λύσονται	έλυσαντο	λέλυνται	έλέλυντο

Απαρέμφατα

Μετοχές

ΕΝ: λύεσθαι

λυόμενος-μένη-μενον

ΜΕΛΛ: λύσεσθαι

λυσόμενος-μένη-μενον

ΑΟΡ: λύσασθαι

λυσάμενος-μένη-μενον

ΠΡΚ: λελύσθαι

λελυμένος-μένη-μένον

**ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΦΩΝΗΕΝΤΟΛΗΚΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

1) Να σχηματίσετε τα πρόσωπα που σας ζητούνται.

- βούλομαι (β' εν. Εν)->
- χορεύομαι (β' πληθ. Μελλ)->
- φύομαι (γ' πληθ. Αορ)->

- παιδεύομαι (γ' εν. Παρακ)->
  - πορεύομαι (γ' πληθ. Αορ)->
  - κελεύομαι (α' πληθ. Μελλ)->
  - τοξεύομαι (α' πληθ. Υπερ)->
- 2) Να κάνετε την αντιστοίχιση.

πεπαίδευται	γ' πληθ, μελλ.
λύσεσθε	γ' εν, εν.
έχορεύσω	γ' εν, παρακ.
φονεύσονται	α' εν, παρατ.
έφυόμην	β' πληθ, μελλ.
βούλεται	β' εν, αορ.

*ΘΕΩΡΙΑ

7

✓ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΧΡΟΝΩΝ ΣΥΜΦΩΝΟΛΗΚΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ ΣΕ ΜΕΛΛΟΝΤΑ ΚΑΙ ΑΟΡΙΣΤΟ

- Όσα ρήματα έχουν χειλικό χαρακτήρα: π, β, φ, πτ + σ = ψ
- Όσα ρήματα έχουν ουρανικό χαρακτήρα: κ, γ, χ, ττ(σ σ) + σ = ξ
- Όσα ρήματα έχουν οδοντικό χαρακτήρα: τ, δ, θ, ζ + σ = σ
- π.χ: τρέπω: τρέψω, έτρεψα//κηρύττω: κηρύξω, έκήρυξα//
κομίζω: κομίσω, έκόμισα

✓ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΥ ΑΦΩΝΟΛΗΚΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΦΩΝΗ

<u>Ουρανικόληκτα</u>	<u>Ουρανικόληκτα</u>	<u>Χειλικόληκτα</u>	<u>Χειλικόληκτα</u>	<u>Οδοντικόληκτα</u>	<u>Οδοντικόληκτα</u>
Παρακείμενος	Υπερσυντέλικος	Παρακείμενος	Υπερσυντέλικος	Παρακείμενος	Υπερσυντέλικος
τέταγμαι	έτετάγμην	γέγραμμαι	έγγεγράμμην	πέπεισμαι	έπεπέισμην
τέταξαι	έτέταξο	γέγραψαι	έγγεγραψο	πέπεισαι	έπέπεισο
τέτακται	έτέτακτο	γέγραπται	έγγεγραπτο	πέπεισται	έπέπειστο
τετάγμεθα	έτετάγμεθα	γεγράμμεθα	έγγεγράμμεθα	πεπέισμεθα	έπεπέισμεθα
τέταχθε	έτέταχθε	γέγραφθε	έγγεγραφθε	πέπεισθε	έπέπεισθε
τεταγμένοι εισί	τεταγμένοι ήσαν	γεγραμμένοι εισί	γεγραμμένοι ήσαν	πεπεισμένοι εισί	πεπεισμένοι ήσαν

✓ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΟΧΩΝ ΑΦΩΝΟΛΗΚΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΦΩΝΗ

	Ενεστώτας	Μέλλοντας	Αόριστος	Παρακείμενος
Μέση Φωνή				
Φωνεντόληκτα	λύεσθαι	λύσεσθαι	λύσασθαι	λελύσθαι
Ουρανικόληκτα	πράττεσθαι	πράξεσθαι	πράξασθαι	πεπράχθαι
Χειλικόληκτα	γράφεσθαι	γράψεσθαι	γράψασθαι	γεγράφθαι
Οδοντικόληκτα	πείθεσθαι	πείσεσθαι	πείσασθαι	πεπείσθαι

Μέση Φωνή	Ενεστώτας	Μέλλοντας	Αόριστος	Παρακείμενος
Φωνεντόληκτα	-ομενος,-μενη,-ον λυόμενος,λυομένη, λυόμενον	-σομενος,-μενη,-ον λυσόμενος,λυσομένη, λυσόμενον	-σαμενος,-μενη,-ον λυσάμενος,λυσαμέ- νη,λυσάμενον	-μενος,-μενη,-ον λελυμένος,λελυμένη, λελυμένον
Ουρανικόληκτα	-ομενος,-μενη,-ον πραττόμενος,πραττομέν ηπραττόμενον	-ξομενος,-μενη,-ον πραξόμενος,πραξομένη, πραξόμενον	-ξαμενος,-μενη,-ον πραξάμενος,πραξα- μένη,πραξάμενον	-γμενος,-γμενη,-ον πεπραγμένος,πεπρα- γμένη,πεπραγμένον
Χειλικόληκτα	-ομενος,-μενη,-ον γραφόμενος,γραφομένη, γραφόμενον	-ψομενος,-μενη,-ον γραφόμενος,γραφομένη, γραφόμενον	-ψαμενος,-μενη,-ον γραφάμενος,γραψα- μένη,γραφάμενον	-μμενος,-μμενη,-ον γεγραμμένος,γεγραμ- μένη,γεγραμμένον
Οδοντικόληκτα	-ομενος,-μενη,-ον πειθόμενος,πειθομένη, πειθόμενον	-σομενος,-μενη,-ον πεισόμενος,πεισομένη, πεισόμενον	-σαμενος,-μενη,-ον πεισάμενος,πεισαμέ- νη,πεισάμενον	-σμενος,-σμενη,-ον πεπεισμένος,πεπει- σμένη,πεπεισμένον

**ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΣΥΜΦΩΝΟΛΗΚΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

1) Να κάνετε χρονική αντικατάσταση.

ΕΝΕΣΤ.	ΠΑΡΑΤ.	ΜΕΛΛ.	ΑΟΡΙΣΤ.	ΠΑΡΑΚ.	ΥΠΕΡ.
γραφόμεθα					
	έβλάπτου				
			έκηρύξασθε		
		νομίσονται			
πείθονται				έρριπται	
πλέκει (η)					
			έπραξάμεθα		
	έκομίζετο				

2) Να συμπληρώσετε τον πίνακα με τα απαρέμφατα και τις μετοχές.

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	ΑΟΡΙΣΤΟΣ	ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ
	στρατεύεσθαι		
ἐλπίζεσθαι			
		διαπράξασθαι	
			γεγράφθαι
ὀνομάζεσθαι			
	νομισομένη		
διωκόμενος			
			πεπλεγμένον
κρυπτόμενον			
	ῥιψομένη		

10

**ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΣΤΗ Γ' ΚΛΙΣΗ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ

1) Να μεταφέρετε τα ουσιαστικά στην ίδια πτώση του άλλου αριθμού:

τοῦ κλήματος->

τῶν πραγμάτων->

τοῖς θρέμμασι->

τῆς πράξεως->

ἢ δράσις->

τῷ κόμματι->

τάς κλίσεις->

τῇ πίστει->

τῷ γραφεῖ ->

τῇ φύσει->

τῷ δέματι->

ἢ γραμματεῦς->

τήν αἴρεσιν->

τῶν διαφθορέων->

τοῖς διατάγμασι->

τάς καταθέσεις->

τόν ἵππεα->

οἱ τομεῖς->

3) Να μεταφέρετε στον άλλο αριθμό τα ουσιαστικά, στην ίδια πτώση.

- Τῷ γέροντι->
- Τοῖς θεράπουσι->
- Τόν ἱμάντα->
- Τοῦ τένοντος->
- Τῷ ἀδάμαντι->

4) Να γράψετε τις πλάγιες πτώσεις και των δύο αριθμῶν των ουσιαστικῶν: ὁ βασιλεύς, ἡ πόλις, ὁ γραμματεὺς, ὁ λέων, ὁ ἱμάς.

